

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Kształcenia Ogólnego

DKO-WEK.053.9.2025.MR

Warszawa, 03 czerwca 2025 r.

**Pani
Anna Drózdź**

Szanowna Pani,

w związku z Pani petycją z 2 kwietnia 2024 r. dotyczącą zmian zasad zdawania egzaminu maturalnego, uprzejmie informuję, że w odpowiedzi Ministerstwa Edukacji Narodowej z 28 marca 2025 r. (DKO-WEK.4041.35.2025.MR) otrzymała Pani stosowne wyjaśnienia dotyczące niektórych spraw, które porusza Pani w swojej petycji, m.in. w zakresie:

- warunków zdania egzaminu maturalnego;
- zasad przeprowadzania egzaminu maturalnego z *matematyki*;
- argumentów uzasadniających sens nauczania tego przedmiotu i zdawania z niego egzaminu maturalnego jako z przedmiotu obowiązkowego;
- pomocy dydaktycznych oferowanych zdającym przez system oświaty;
- polemiki z wynikami kontroli Najwyższej Izby Kontroli pn. *Nauczanie matematyki w szkołach* (P. 17/026) z 2019 r. (KNO.430.003.2018);
- zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- organizacji procesu dydaktycznego w szkołach;
- rekrutacji na studia;
- doradców metodycznych w placówkach doskonalenia nauczycieli.

Egzamin maturalny, będąc formą oceny poziomu wykształcenia ogólnego, jest przeprowadzany dla absolwentów posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe. Absolwent, który zdał egzamin maturalny otrzymuje świadectwo dojrzałości, będące podstawowym warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia.

Podstawą przeprowadzania tego egzaminu są wymagania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Egzamin maturalny sprawdza, w jakim stopniu absolwent spełnia te wymagania¹. Zadania w każdym arkuszu egzaminacyjnym weryfikują zatem wiadomości i umiejętności określone w tej podstawie. Podstawa programowa nie różnicuje wymagań – ani w zakresie wiadomości, ani w zakresie umiejętności – względem różnych grup uczniów. Oznacza to również, że żaden arkusz egzaminacyjny z jakiegokolwiek przedmiotu nie może eliminować treści nauczania określonych w wymaganiach ogólnych lub

¹ Art. 44zdz ust. 2 *ustawy o systemie oświaty*.

szczegółowych, niezależnie od tego, w jaki sposób ich poziom trudności lub abstrakcyjności ocenia dany nauczyciel lub dyrektor szkoły. Centralna Komisja Egzaminacyjna nie ma uprawnień do redukcji treści podstawy programowej; może jedynie treści te sprawdzać za pomocą zadań dostosowanych w zakresie np. technicznym, redakcyjnym, a w niektórych przypadkach – również językowym.

Egzamin maturalny w polskim systemie oświaty pełni trzy zasadnicze funkcje:

1. Stanowi poświadczenie osiągnięcia przez absolwenta wymaganego prawem poziomu wiadomości i umiejętności w zakresie:

- 1) *języka polskiego, matematyki* i wybranego języka obcego nowożytnego – w przypadku zdania wszystkich egzaminów obowiązkowych w części pisemnej (na poziomie podstawowym) oraz w części ustnej (bez określania poziomu),
- 2) jednego wybranego przedmiotu w części pisemnej na poziomie rozszerzonym, a w przypadku języków obcych nowożytnych – na poziomie rozszerzonym albo dwujęzycznym.

2. Określa poziom wykształcenia ogólnego absolwentów w zakresie przedmiotów, z których przystępowali do egzaminów.

3. Zastępuje egzamin wstępny do szkół wyższych, które wykorzystują wyniki egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów – przede wszystkim na poziomie rozszerzonym – jako kryteria w procesie rekrutacji.

Egzamin ten nie jest obowiązkowy, co oznacza, że każdy absolwent szkoły ponadpodstawowej samodzielnie podejmuje decyzję o przystąpieniu do niego.

Funkcjonujące w systemie oświaty rozwiązania umożliwiają wsparcie dla osób ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (na doświadczenia których powołuje się Pani w swojej petycji). Szczegółowe informacje dotyczące możliwych sposobów dostosowania² warunków przeprowadzania egzaminu maturalnego do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, posiadających opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej (o specyficznych trudnościach w uczeniu się), zawarte w *Komunikacie* dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej³, są dostępne w tym komunikacie w Tabeli 1.11. *Zdający ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, w tym: z dysleksją, dysgrafią, dysortografią, dyskalkulią.*

Pośród możliwych sposobów dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu maturalnego, wymienionych w powyższym komunikacie, rada pedagogiczna danej szkoły wskazuje sposób lub sposoby dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu maturalnego. Przystąpienie do egzaminu maturalnego w warunkach i formie dostosowanych do potrzeb i możliwości absolwenta zapewnia przewodniczący zespołu egzaminacyjnego (dyrektor szkoły).

² Zgodnie z art. 44zr ustawy o systemie oświaty.

³ Dostępnym pod adresem: www.cke.edu.pl. Np. *Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 5 lutego 2025 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2024/2025*

(https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/komunikaty/2025/20250205%20EM_25%20Komunikat%20o%20dostosowaniach%202025%20AKT_0225.pdf)

Dostosowanie formy egzaminu maturalnego przysługuje absolwentowi posiadającemu orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność i polega na przygotowaniu odrębnych arkuszy egzaminacyjnych dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności absolwenta niepełnosprawnego, z tym że nie przygotowuje się odrębnych arkuszy egzaminacyjnych dla absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

Dyskalkulia – podobnie jak dysleksja – została zaklasyfikowana do grupy specyficznych trudności w uczeniu się. W tym przypadku do oceny rozwiązań zadań maturalnych z *matematyki* stosuje się kryteria uwzględniające typowe błędy popełniane przez osoby z omawianą dysfunkcją. Od roku szkolnego 2015/2016 prace maturalne z *matematyki* na poziomie podstawowym zdających posiadających opinię o dyskalkulii, którym dostosowanie takie zostało przyznane przez radę pedagogiczną, są sprawdzane przez zespół centralny, zlokalizowany przy jednej z okręgowych komisji egzaminacyjnych. Zespół taki składa się z egzaminatorów *matematyki* oraz terapeutów dyskalkulii i akalkulii. W skład tego zespołu weszli: koordynatorzy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi, eksperci-matematycy współpracujący z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łodzi oraz co najmniej jeden ekspert/terapeuta specjalizujący się w dyskalkulii, który pełni w zespole funkcję konsultacyjną. Do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi przekazywane są z całej Polski prace egzaminacyjne z *matematyki* zdających ze stwierdzoną dyskalkulią.

W odniesieniu do osób, u których zdiagnozowano dyskalkulię, do oceny rozwiązań zadań zawartych w arkuszu maturalnym z *matematyki* stosuje się kryteria uwzględniające występowanie specyficznych trudności w uczeniu się. Kryteria oceny prac uwzględniają typowe błędy popełniane przez uczniów z omawianą dysfunkcją, np.: mylenie bądź gubienie liter i/lub cyfr, niewłaściwe stosowanie wielkich i małych liter, mylenie indeksów górnych i dolnych, problemy z zapisywaniem jednostek, uproszczonego zapisu równania i przekształcania go w pamięci, chaotycznego zapisu operacji matematycznych, błędy w zapisie działań pisemnych, błędy rachunkowe.

Ponieważ jednym z argumentów przedstawionych w Pani petycji jest usunięcie stresu spowodowanego dyskalkulią, należy zauważyć w ten sam sposób można byłoby uzasadniać również postulat wycofania z egzaminu maturalnego egzaminu z języka obcego nowożytnego, czy nawet *języka polskiego*, powołując się na te same argumenty (stres wywołany autyzmem, ADHD, FAS, dysleksją, dysgrafią itp.). Egzamin jest sytuacją stresową, co nie uzasadnia jednak rezygnacji z tej podstawowej, a przede wszystkim rzetelnej i obiektywnej formy sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności uczniów.

Natomiast w związku z Pani uwagami dotyczącym egzaminu maturalnego dla zdających z orzeczeniami (np. zdających z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera), uprzejmie informuję, że przepisy *ustawy o systemie oświaty*⁴ wskazują, że:

- absolwent posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, może przystąpić do egzaminu maturalnego w

⁴ Art. 44zr *ustawy o systemie oświaty*.

warunkach i formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności, na podstawie tego orzeczenia⁵;

- dostosowanie formy egzaminu maturalnego, polega na przygotowaniu odrębnych arkuszy egzaminacyjnych dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności absolwenta niepełnosprawnego (z wyłączeniem absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim, dla których nie przygotowuje się odrębnych arkuszy)⁶.

Szczegółowe informacje dotyczące możliwych sposobów dostosowania⁷ form i warunków przeprowadzania egzaminu maturalnego do potrzeb uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zawarte w przywołanym już *Komunikacie* dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, są dostępne w tym komunikacie np. w Tabeli 1.1. *Zdający z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera*.

Rada pedagogiczna⁸, spośród możliwych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego, wymienionych w *Komunikacie* Centralnej Komisji Egzaminacyjnej⁹, wskazuje sposób lub sposoby dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu maturalnego m.in. dla absolwenta niepełnosprawnego, tj. posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu np. na autyzm lub zespół Aspergera. Przepisy wskazują zatem na możliwość przygotowania dla absolwentów niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego przystępujących do egzaminu maturalnego, odpowiednio: zestawu zadań, arkusza egzaminacyjnego albo zadań egzaminacyjnych dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności.

Dostosowanie warunków i form egzaminu maturalnego dla np. osób z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, polega na przygotowaniu przez Centralną Komisję Egzaminacyjną odrębnych arkuszy dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności zdających. Dostosowanie tych arkuszy polega w szczególności na:

- eliminowaniu wyrażen wieloznacznych w poleceniach;
- zastąpieniu w arkuszu z języka polskiego tematu wymagającego interpretacji tekstu poetyckiego tematem zawierającym rozprawkę;
- edycyjnym dostosowaniu arkuszy.

Także zasady oceniania rozwiązań zadań są dostosowane do zmienionego arkusza. Na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej zostały opublikowane arkusze pokazowe dla nowej formuły egzaminu maturalnego (2023 r.)¹⁰ – w tym m.in. arkusz egzaminacyjny z języka polskiego dla zdających z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (MPOP-P1-200-2203), w układzie: Arkusz 1 – *Test*, z zasadami oceniania rozwiązań zadań oraz Arkusz 2 – *Wypracowanie*, z zasadami oceniania rozwiązań zadań.

⁵ Art. 44zrz ust. 1 ww. *ustawy o systemie oświaty*.

⁶ Art. 44zrz ust. 8 *ustawy o systemie oświaty*.

⁷ Zgodnie z art. 44zrz ust. 10 *ustawy o systemie oświaty*.

⁸ Art. 44zrz ust. 12 *ustawy o systemie oświaty*.

⁹ Art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret trzecie ww. *ustawy o systemie oświaty*.

¹⁰ <https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-maturalny-w-formule-2023/materialy-dodatkowe/arkusze-pokazowe-marzec-2022/>

Ponadto w szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych dyrektor szkoły, na wniosek rady pedagogicznej, może wystąpić do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z wnioskiem o wyrażenie zgody na przystąpienie absolwenta do egzaminu maturalnego w warunkach dostosowanych do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych¹¹, nieuwjętych w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej¹².

W uzasadnionych przypadkach absolwent może również przystąpić do egzaminu maturalnego w innej szkole niż szkoła, którą ukończył. Szkołę taką wskazuje dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej, na wniosek absolwenta. Wniosek wraz z uzasadnieniem oraz deklarację absolwent składa do dyrektora szkoły, którą ukończył, nie później niż do dnia 7 lutego roku szkolnego, w którym zamierza przystąpić do egzaminu maturalnego¹³.

Dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje taki wniosek dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej, który informuje absolwenta oraz dyrektora szkoły, którą absolwent ukończył, o sposobie rozpatrzenia wniosku nie później niż do dnia 31 marca roku szkolnego, w którym absolwent zamierza przystąpić do egzaminu maturalnego¹⁴.

Przepisy oświatowe nie przewidują natomiast możliwości zwolnienia z egzaminu maturalnego np. z *matematyki* ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera. Ponieważ egzamin maturalny pełni również funkcję egzaminu wstępnego na uczelnie, nie jest możliwe ograniczenie poleceń zawartych w teście tylko do pytań zamkniętych lub formułowanie uproszczonych poleceń, ponieważ arkusz sprawdza wiele umiejętności, których nie można zbadać tylko pytaniami zamkniętymi (w tym poprawność odczytywania, porównywania, analizowania, syntetyzowania, uogólniania problematyki itp.).

W związku z powyższym przedstawiona w Pani petycji diagnoza obecnego stanu systemu egzaminów zewnętrznych, także w zakresie dostosowań, nie uwzględnia funkcjonujących niejednokrotnie od czasu wdrożenia reformy z 1999 r. rozwiązań i udogodnień dla zdających. Działania podejmowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Centralną Komisję Egzaminacyjną w celu dostosowania warunków i formy przystępowania do egzaminu maturalnego absolwentów do ich potrzeb, są właściwe.

Określony w prawie¹⁵ próg 30% zdawalności dla przedmiotów obowiązkowych został przyjęty w procesie wdrażania systemu egzaminów zewnętrznych. Od ich wprowadzenia w 2005 r. szkoły wyższe w sposób bezproblemowy są w stanie wyselekcjonować spośród kandydatów osoby o najwyższym poziomie umiejętności, zgodnym z kryteriami określonymi w uchwale rekrutacyjnej danej uczelni. Należy również podkreślić, że szkoły wyższe nie są w żaden sposób zobligowane do przyjmowania na I rok studiów osób, które uzyskały najniższe wyniki z egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów na

¹¹ Zgodnie z art. 44zrz ust. 17 *ustawy o systemie oświaty*.

¹² O którym mowa w art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret trzecie *ustawy o systemie oświaty*.

¹³ Zgodnie z § 14 ust. 2 *rozporządzenia w sprawie egzaminu maturalnego*.

¹⁴ Zgodnie z § 14 ust. 3 i 4 *rozporządzenia w sprawie egzaminu maturalnego*.

¹⁵ § 94 ust. 2 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 199, poz. 2046). Obecnie reguluje to art. 44zsl *ustawy o systemie oświaty*.

poziomie podstawowym. Uczelnie korzystają z pełnej autonomii w zakresie tworzenia uchwał rekrutacyjnych, nic nie stoi zatem na przeszkodzie, aby dana uczelnia zablokowała możliwość przyjęcia kandydata, który nie osiągnął pewnego minimalnego – określonego w uchwale – wyniku.

Ministerstwo Edukacji Narodowej stoi na stanowisku, że ustalony próg zdawalności dla przedmiotów obowiązkowych na egzaminie maturalnym jest w pełni uzasadniony i nie ma potrzeby badania zasadności i skutków jego funkcjonowania. W opinii MEN ustalony w przepisach prawa 30-procentowy próg zdawalności egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych jest w chwili obecnej rozwiązaniem optymalnym. Z jednej strony stanowi barierę przed uzyskiwaniem świadectwa dojrzałości przez osoby niespełniające pewnego istotnego minimum. Z drugiej strony zaś – nie stanowi bariery nie do przejścia dla osób mniej zainteresowanych np. *matematyką*, bariery, która mogłaby uniemożliwić podjęcie studiów osobie, która pewne niezbędne minimum programowe jednak opanowała. Wreszcie należy mieć na względzie, że samo zdanie egzaminu maturalnego jest niewystarczające do rozpoczęcia studiów wyższych, bowiem zdecydowana większość uczelni w wymaganiach rekrutacyjnych wskazuje konieczność uzyskania wyniku egzaminu z danego przedmiotu lub przedmiotów dodatkowych zdawanych na poziomie rozszerzonym.

Koncepcja egzaminu maturalnego z danego przedmiotu oraz typy zadań, które mogą się pojawić na egzaminie, zaprezentowane są w *Informatorach o egzaminie maturalnym*. Zadania w nich prezentowane są dobrane w taki sposób, aby dobrze ilustrować wszystkie obszary wymagań szczegółowych, czyli treści nauczania. Dobór zadań ma również na celu zaprezentowanie zadań odnoszących się do różnorodnych umiejętności (sprawdzanych m.in. przez podejście zdających do konkretnych, ustawowo zagwarantowanych, przedmiotów egzaminacyjnych), którymi powinni wykazać się zdający, opisanych w trzech obszarach wymagań ogólnych, w szczególności związanych z:

- rozumowaniem, argumentowaniem, wnioskowaniem i formułowaniem opinii;
- zastosowaniem do rozwiązywania problemów informacji zawartych w różnorodnych materiałach źródłowych, w tym barwnych ilustracjach zamieszczonych w arkuszu, oceną wiarygodności przedstawionych danych lub otrzymanych wyników;
- zastosowaniem odpowiednich narzędzi do opisu i analizy zjawisk i procesów;
- projektowaniem doświadczeń i analizą ich wyników.

Zgodnie z *Informatorami o egzaminie maturalnym* zadania w arkuszu egzaminacyjnym:

- są dobrane w taki sposób, aby reprezentowały różnorodne wymagania ogólne i szczegółowe z podstawy programowej kształcenia ogólnego m.in. dla zdefiniowanych w ustawie przedmiotów obowiązkowych;
- sprawdzają przede wszystkim umiejętności złożone, w tym umiejętność myślenia naukowego, są zróżnicowane pod względem sprawdzanych wiadomości i umiejętności, poziomu trudności, a także sposobu udzielania odpowiedzi (opierając się na konkretnych, wskazanych w ustawie, przedmiotach obowiązkowych bądź skatalogowanych w *rozporządzeniu w sprawie egzaminu maturalnego* przedmiotach dodatkowych.).

Wymagania wszystkich egzaminów zewnętrznych odzwierciedlają zatem wymagania

ustalone w podstawie programowej, a system oceniania określony w *ustawie o systemie oświaty* i skonkretyzowany w opracowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną zasadach oceniania rozwiązań zadań (szczegółowe kryteria oceniania zadań egzaminacyjnych z danego przedmiotu), pozwala na opracowanie i stosowanie jednolitych w całym kraju kryteriów mających na celu zapewnienie porównywalności oceniania.

Po raz kolejny należy podkreślić, że w opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej *matematyka* jest i powinna być przedmiotem obowiązkowym na egzaminie maturalnym.

Z poważaniem

Małgorzata Szybalska
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/